

BLUMENTÁL

Ročník XXIII

Číslo 1

Vianoce 2011 – január 2012

Rodinné Vianoce

V istej rodine sa schyľovalo k plnému prepuknutiu vianočnej atmosféry. Matka zaneprázdnená vypekaním a vyváraním v kuchyni, otec sa na chodbe trápil s rozmotávaním káblu, keď vymieňal nefunkčné žiarovky, ktoré mali dekorovať vianočný stromček, a deti dávali „dokopy“ betlehem. Našli už takmer všetko – Jozefa, Máriu, Troch kráľov, pastierov aj so psikom, ovečky, oslíka, kravičku, maštal'ku, betlehenskú hviezdu. Len nie a nie nájsť Jezuliatko! Keď už bezvýsledne prehľadali všetky škatule a skrinky, išli za otcom. Ten – ako zvyčajne, zaujatý svojou prácou, nemal ani chvíľku času. Mama ich v návale kuchynských povinností vypočula len tak na pol ucha. Keď zistila, čo majú deti za problém, len napochytro odvetila: „To je v poriadku, pokiaľ vám chýba do zostavy len jedna figúrka, betlehem sa bez nej zaobíde.“

Vieme si predstaviť Betlehem vo Svätej zemi pred takmer dvomi tisícročiami bez „figúrky“ – Ježiša? Prorok Micheáš takto vyzdvihol Ježišovo miesto narodenia: *A ty, Betlehem Efratský, najmenší medzi judejskými mestami, z teba vzíde zvrchovaný vládca Izraela. Pôvod jeho je odpradáвна, od večnosti... On bude pokoj* (Mich 5, 1, 4). Mnohé mestá a obce sa zvyknú na svojich prezentáciách pochváliť svojimi rodákmi – osobnosťami, ktoré odtiaľ pochádzajú. Z myšlienky spomínaného starozákonného proroka je jasné, čím Kristus preslávil Betlehem: práve v ich meste sa narodil dávno sľúbený a očakávaný Mesiáš. Navyše, dávny, večný pôvod, ktorý naznačil prorok Micheáš, poukazuje na Kristov božský pôvod. Hádám ani zvlášť netreba na tomto mieste teologickým a biblickým spôsobom zdôvodňovať Ježišovo Božstvo a jeho mesiášske poslanie. Skôr chcem poukázať nie na to, čím Kristus bol, ale na to, ako sa nám javí a akú by sme dali odpoveď my v známej udalosti z Cézarey Filipovej na Ježišovu otázku: *Za koho pokladajú ľudia Syna človeka?*, následne neisté a zmätené odpovede jeho učeníkov a napokon jasné Petrovo vyznanie, ktorému to nezjavilo telo a krv: *Ty si Mesiáš, Syn živého Boha.*

Na prvý pohľad môže domáca vianočná atmosféra byť veľmi podobná v našich rodinách bez ohľadu na duchovné pozadie: vianočným motívami zdobené príbytky, vianočné dobroty a špeciality na obťažných stoloch, rozsvietený stromček s betlehemčekom (vrátane Ježišovej „figúrky“), rozžiarené oči detí rozbalujúcich darčeky a blažený pohľad rodičov tešiacich sa zo skvelej domácej vianočnej pohody. A predsa náš postoj k dieťaťu Ježišovi dokáže ovplyvniť ducha Vianoc v našich rodinách: je pre nás len mýtickou postavou alebo veľkou reálnou osobnosťou? Ale osobnosťou v čom? Doteraz niektorí redukovujú jeho poslanie aj učenie na kategóriu filozofa či sociálneho reformátora. Alebo nebudaj je len postavíčkou navyše, bez ktorej sa zaobídeme? To, ako slávime Vianoce, môže nezabudnuteľným a veľmi príťažlivým spôsobom vstúpiť aj do duše dieťaťa prvé veľké pravdy o Bohu. Vlastne už duch Adventu nás pripravoval na túto vianočnú atmosféru, keď sa deti s radosťou spolu so svojim otcom a mamou schádzajú pri adventnom venčeku a pribúdajúce zapálené sviece, spojené s modlitbou, adventnými piesňami (mnohé z nich sa svojou krásou a hĺbkou vyrovnávajú vianočným), úryvkami zo Svätého písma v nich vzbudzujú prvé, takmer mystické pocity. Takto prežitý Advent pripravil vhodné predpolie k úchvatnosti vianočnej pohody v rodine. Blahoslavený pápež Ján Pavol II. v posynodálnej exhortácii *Familiaris consortio* (Rodinné spoločenstvo) takto opisuje dôležitú duchovnú úlohu rodiny: „Rodina dostáva poslanie strážiť, prejavovať a sprostredkovať lásku ako živú ozvenu a skutočnú účasť na Božej láske k ľudskému pokoleniu a na láske Krista Pána k Cirkvi, jeho neveste.“ Najmä v tomto vianočnom čase priam v nežnej podobe prežívame Božiu lásku: Boh Starého zákona, neraz vnímaný ako tvrdý a prísny, pripravoval ľudstvo cez svoj vyvolený ľud a jeho prorokov na skutočnosť, keď on sám príde do jedného z najmenších judejských miest v podobe maličkého, bezbranného dieťaťa, budúceho Spasiteľa. Táto pravda našej viery o obdivuhodnej inkarnácii božského Logos (Slova) je schopná, ak sme neotupeli, zasiahnuť každé srdce – dospelého i dieťaťa. Rodičia svojou láskou dokážu najkrajším spôsobom – tak cez Vianoce ako aj mimo nich – priniesť svojim deťom dôležité poslanstvo o Bohu a jeho láske. A zároveň Vianoce svojou duchovnou silou a krásou môžu ešte viac stmeliť rodinné puté. A tak plne vieme pochopiť, prečo práve vo vianočnej oktáve slávi Cirkev sviatok Svätej rodiny.

Rád by som spomenul príbeh chlapca menom Elián Gonzáles. Možno sa správy o ňom na prelome rokov 1999/2000 dostali aj na Slovensko. Vtedy ako šesťročný chlapec sa zachránil pri úteku z Kuby, pričom sa utopila jeho matka a jej priateľ. Keď chlapca zachránili, ujali sa ho jeho príbuzní na Floride. Problém však nastal, keď si na dieťa robil nárok jeho rozvedený otec stále žijúci na Kube. Čoskoro sa o chlapca ruvali nielen jeho príbuzní, ale aj dve antagonistické ideológie a dve znepríatelené krajiny. Ale aj propagan-

(Dokončenie na s. 7)

Kto je pre mňa Ježiš

Slovo, ktoré sa stalo telom.

Chlieb života.

Obeta za naše hriechy na kríži.

Obeta obetovaná vo svätej omši za hriechy sveta a za moje hriechy.

Slovo, ktoré sa má vypovedať.

Pravda, o ktorej sa dá hovoriť.

Cesta, po ktorej treba kráčať

Svetlo, ktoré treba zapalovať.

Život, ktorý treba žiť.

Láska, ktorú treba milovať.

Radosť, o ktorú sa treba deliť s inými.

Obeta, ktorú treba obetovať.

Pokoj, ktorý treba dávať.

Chlieb života, ktorý treba prijímať.

Hladný, ktorého treba nasycovať.

Smädný, ktorému treba dať piť.

Nahý, ktorého treba ošatiť.

Bezdomovec, ktorému treba dať prístrešie.

Chorý, ktorého treba uzdraviť.

Opustený, ktorého treba prijať.

Odvrhnutý, ktorému treba dať pocítiť,

že ho niekto miluje...

Maličký, ktorého treba objasniť...

Pre mňa je Ježiš môj Boh, môj život,

moja jediná láska, moje všetko...

Z rozjímania Matky Terezy

POĎME DO BETLEHEMA

Starší ľudia radi spomínajú, že v minulosti bývalo na Vianoce iné počasie ako dnes. Hovorili o treskúcich zimách, o metrovom snehu a veľkých závejoch. Cesta na Polnočnú bola v tých časoch namáhavá, ale zaiste aj romantická a radostná. Dnes zvyčajne nemáme ani silné mrazy, ani veľa snehu a keď sa objavia nejaké záveje, odstráni ich technika.

Vo Svätej noci na krátky čas opúšťame vianočnú náladu našich domovov, aby sme sa, podobne ako betlehemijskí pastieri, prišli pokloniť Spasiteľovi sveta. V tejto chvíli by mal byť v našich srdciach pocit radosti a vďačnosti Bohu za tento nepredstaviteľný dar pre náš svet a pre náš život. Spolu so svätým Pavlom by sme mali byť šťastní z toho, že: *zjavila sa Božia milosť, ktorá prináša spásu všetkým ľuďom* (Tit 2, 11). Dokážeme však prežívať túto noc práve v jej hĺbke a v jej význame? Myslím si, že je to pre nás veľmi ťažké. Ťažké preto, že musíme nanovo objaviť zmysel Vianoc ešte cez väčšie záveje, ako naši predkovia. Tieto záveje nám nikto neodhrnie, ak to nespravíme my sami. Sú to záveje, ktoré zakrývajú zmysel Vianoc, Vianoc, v ktorých je Boh neprítomný a na Krista sa zabúda.

„Prvý závej“ zakrývajúci zmysel Vianoc by sme mohli nazvať **trhom, obchodovaním a konzumovaním**. Veľa našich súčasníkov prežíva Vianoce s novými vecami a s plným žalúdkom. Keby sme sa ich mohli opýtať, aký je napríklad pomer v posledných dňoch medzi návštevou obchodov a návštevou kostola, jednoznačne by vyhral obchod. Uznáte sami, že je to veľmi silný závej, ktorý nedovolí spoznať a prežiť udalosť Ježišovho narodenia.

„Druhý závej“ sa nazýva **vianočné umenie**. Nie, že by sme v tejto chvíli nemali obdivovať krásu vianočných Betlehemov, ktoré vytvorili naši rezbári, alebo nežnosť vianočných kolied. Veď je v nich zobrazený veľký prejav viery a lásky k Ježišovi. Žiaľ naša doba vytvorila aj množstvo vianočných gýčov, ktoré nepozdvihnú myseľ človeka k Bohu, ale práve naopak, **deformujú jeho ducha a cit pre krásu**. Tieto gýče neprivádzajú človeka k Spasiteľovi sveta, ale k akémusi vyumelkovanému dieťaťu.

Je ešte veľa iných závejov zakrývajúcich

cesty vedúce ku kresťanskému zmyslu Vianoc. My sa skôr pýtajme: **čo robiť, aby sme dokázali odstrániť tieto záveje z Božích ciest?** Pomôcť nám môžu pastieri. Keď anjeli od nich odišli, povedali si: *Podme teda do Betlehema a pozrieme, čo sa to stalo, ako nám oznámil Pán*. Pastieri sa nezastavovali na nijakých trhoch. Prišli rovno na miesto, kde našli Máriu a Jozefa i dieťa uložené v jasliah.

Aj dnes záleží na tom slove „podme“. Nezastavujme sa pri vianočnom stromčeku, ani pri darčekom, ani pri prestretom stole, ani pri vianočných piesňach, podme aj my rýchlo do Betlehema. Nájdime Máriu a obdivujme jej lásku k Ježišovi, nájdí-

me Jozefa a obdivujme jeho lásku k obidvom a predovšetkým **nájdime Ježiša a povedzme mu**: ďakujem ti, že si sa pre mňa narodil, ďakujem ti, že si ma prišiel zachrániť z moci hriechu. **Príjmi môj dar, ktorým je môj slub, že nedovolím, aby tvoje narodenie zakryli záveje zmaterializovaného a konzumného sveta.**

Vianoce 2011 nech sú pre všetkých žiarivou slávnosťou.

Každý veriaci nech prijme výzvu anjela, ktorí neprestajne ohlasujú:

Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.

A kedy sú Vianoce?

Keď sa ráno zobudíš s túžbou milovať Boha a v ňom všetkých ľudí, v ten deň sú Vianoce.

Keď sa usiluješ podať ruku tomu, kto ťa urazil, vtedy sú Vianoce.

Keď vieš prijať od iných láskavé slovo a úsmev, v tej chvíli sa začínajú Vianoce.

Keď sám rozdávaš úsmev, láskavé slovo, máš porozumenie pre iných, už v tvojom srdci začali Vianoce.

Keď si nájdeš čas vypočuť iných, sláviš Vianoce.

Keď uľahčíš námahu blížnemu, venuješ mu pozornosť, v duši sláviš Vianoce.

Kedykoľvek počuješ volanie Pána, ktorý potrebuje pomoc v trpiacich, chorých a opustených, jasaj od radosti, lebo prežívaš Vianoce.

Keď sa včas spamätáš, aby si dodržal vlúdne slovo, zdržal nepriaznivú poznámku, ďakuj za Vianoce vo svojom srdci.

Keď sa zriekneš svojej vôle, svojho názoru, nájdeš dieťa zavinuté do plienok a jeho Matku. Prežívaš s nimi Vianoce.

Keď povieš Pánovi veľkodušne a ochotne „áno“, vtedy približuješ nebo k zemi a napomáhaš, aby v celom svete nastali Vianoce.

Keď svojím životom a skutkami spievaš „Sláva Bohu na výsostiach“, vtedy trvajú v tvojom srdci Vianoce.

Keď si k tomuto svetu ľahostajný a myslíš len na svoje záujmy, Vianoce sa od teba vzdialili. Nie je v tvojom srdci miesto pre Pána, nenarodí sa tam Ježiš. Mária a Jozef musia hľadať miesto inde. Ale kde?

Zdenko Tkáčik, kaplán

DEŇ MATKY V JANUÁRI

V predchádzajúcich rokoch – pred novembrom 1989, sa 8. marca s veľkou pompéznosťou slávil Medzinárodný deň žien. Nevieť, či táto tradícia pokračuje aj teraz, ale zdá sa, že to akosi upadlo do zabudnutia. Do popredia – chvalabohu – sa dostáva iný sviatok – Deň matiek, ktorý slávime vždy v máji. Chceme si tým azda uvedomiť význam materstva a odovzdania života, na ktorom majú veľký, vlastne najväčší podiel naše matky.

Odovzdanie života je veľká vec, je to ten najväčší dar, ktorý človek môže dať. V tom sa podobá Stvoriteľovi – ako hovoriť aj básnik Milan Rúfus v jednej zo svojich Modlitbičiek: *„Kde som ju videl, odkiaľ sme si známi?“ usmial sa Stvoriteľ, keď stvoril srdce mamy.* „Áno, v tom sú si „známi“, príbuzní – v odovzdávaní života. V januári oslavujeme Matku, ktorá dala život sice len raz, ale bol to život, ktorý mal nesmierne význam pre všetkých ľudí. Milan Rú-

fus pokračuje vo svojej básni ďalej: *„A vedel dobre, že nemôže byť iná. Pretože raz aj On jej zverí Syna.“*

Boh zveril Panne Márii, jednoduchému dievčaťu, svojho Syna. Toto tajomstvo je pre nás ľudí kľúčové, práve preto, že vďaka nemu prišla na svet spása. Byť matkou však nie je také jednoduché... Pôrod je len začiatkom mnohých odriekaní, bolesti, trápení... V prípade Panny Márie si tie pôrodné bolesti môžeme odmyslieť. Tak to ho-

vorí o nej náuka Cirkvi – nemala bolestivý pôrod ako ostatné matky, bola uchránená od bolesti. Jej život ako život matky sa odohráva vo vzťahu k jej Synovi – k Ježišovi Kristovi. Meno Márie a Pána Ježiša patria spolu. Treba však podotknúť, že sa narobilo veľa chaosu v tomto spojení. Pri pohľade na niektoré maliarske výtvyry – najmä stredoveké madony – sa nemôžeme ubrániť dojmu, že na nich má prevahu vždy matka a nie dieťa. Pritom v evanjeliách je vždy dôraz na dieťaťu, Panna Mária je v úzadí.

Od opisu vianočnej udalosti je o nej v evanjeliách ticho. Až po dvanástich rokoch je skromná zmienka, v ktorej môže-

me nazrieť do vzťahu Matky a Syna. Napriek tomu, že mu matka robí výčitky, syn sa nepriznáva, nedáva najavo nijakú kajúcnosť. Hoci má len dvanásť rokov, už chápe oveľa viac ako jeho matka. Vie, že predovšetkým musí plniť vôľu Otca. Nevyvyšuje sa však, odchádza znova s rodičmi a je im poslušný. Potom sa stretáme s Ježišovou Matkou na svadbe v Káne. Tam jej syn tiež reaguje veľmi zvláštne – ani ju neosloví „matka“, ale „žena“. Zaiste, mohla sa uraziť, ale – ako vždy – aj keď nerozumieme, verí, že syn ju nesklame. *Urobte všetko, čo vám povie*, – to je jej odkaz z tejto časti evanjelia. Ďalšia zmienka o nej ako o matke je v evanjeliu veľmi stručná a opisuje Ježišovu zase veľmi strohú reakciu voči matke a príbuzným. *Kto je moja matka, kto sú moji bratia?* pýta sa Ježiš. Ani nevyšiel von za ňou... Bol dokonale poslušný Otcovej vôli. Ale jeho Matka takisto.

Ostala mu stále verná napriek všetkému. Po tejto príhode ju vidíme až pod krížom. Ona, ako jedna z mála verných tam

stojí, aby trpela spolu so svojim Synom až do konca. Vernosť až na smrť. A tu Syn ukazuje svoju starostlivosť o ňu, keď ju zveruje učeníkovi, ktorého najviac miloval. Matka a Syn teda vytrvali spoločne. Aj napriek tomu, že Matka nie vždy chá-

pala úlohu, ktorú mal Syn vykonať. Ak nechápala, *nosila to vo svojom srdci a rozmýšľala o tom*. V tom je veľkosť jej materstva – dala život, dala slobodu a pritom ostala verná. Ostala matkou počas celého svoj-

ho života a učí všetkých byť matkami. Mať v láske Božie Slovo – Božieho Syna, nosiť ho vo svojom srdci, zostať mu verní, dať ho aj našim bratom a sestram. Aj napriek ťažkostiam, občasnému nepochopeniu, či neúspechom. Dôležité je vytrvať...

Jeden príbeh rozpráva o dvoch pustovníkoch. Žili na púšti. Život tam bol tvrdý, ale oni boli spokojní. Raz si však povedali: „Život na púšti je taký jednotvárný: stále to isté!“ Potom ale začali uvažovať takto: „Čoskoro pride zima, radšej ju strávime tu. Tento čas môžeme ešte prežiť s Bohom. Keď prešla zima, povedali si: „Prichádza jar. Zostaneme s Bohom ešte jednu jar.“ Keď prišlo leto, s nadšením si povedali: „Zostaneme na púšti, kým nepride jeseň...“ Od predsavzatia k predsavzatiu, od jedného ročného obdobia k druhému strávili celý život s Bohom... A teraz trávia s Bohom aj celú večnosť. Vytrvať vo vernosti Bohu je ťažké, ale nie nemožné. Matka Božia je nám v tom vzorom.

Spracoval Marián Bér

A TMA HO NEPRIJALA...

Vo Vianočnom období, do ktorého vstupuje Cirkev od prvých vešpier Narodenia Pána a ktoré trvá až po slávnosť Zjavenia Pána 6. januára, každoročne sa v krátkom časovom priestore nahromadí veľa slávností, sviatkov a významných liturgických spomienok. Počnúc Polnočnou svätou omšou 24. decembra cez slávnosť Narodenia Pána 25., sviatok sv. Štefana prvomučeníka 26. decembra, sviatok sv. Jána apóstola a evanjelistu 27., sviatok Svätých nevinatkov, mučeníkov 28., v tomto roku 30. decembra sviatok Svätej rodiny Ježiša, Márie a Jozefa až po prvý január ako posledný deň oktávy Narodenia Pána, ktorý je zároveň slávnosťou Panny Márie Bohorodičky a slávnosť Zjavenia Pána, ktorým sa končí Vianočné obdobie.

Pre rozsah nášho farského časopisu nie je možné venovať priestor všetkým týmto sláveniam a sviatkom týchto dní. Začíname teda Vianocami tajomstvom, mystériom Vianoc. Betlehemska hviezda v Svätú noc žiarí v temnej noci, no už v druhý deň Vianočného obdobia Cirkev odkladá slávnostné biele rúcho a oblieka si červenú farbu mučeníkov pripomínajúc si Sv. Štefana prvomučeníka, ktorý ako prvý vyznávať Ježiša nasledoval v smrti. Krátko potom si pripomína aj Betlehemske nevinatka kruto zmasakrované rukami katov na príkaz „mocného“ tohto sveta. Čo to znamená, kde sa vytratila radosť Svätej noci, keď zaznievalo to slávnostné: *Pokoj ľudom dobrej vôle?*

Nie všetci však majú „dobrú vôľu“, preto musel Syn večného Otca zostúpiť z nebies, lebo Zem zahltilo tajomstvo nepravosti. Pokryli ju a Ježiša ako Svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, tma neprijala. Svetlo a pokoj, hlboký pokoj duše a srdca priniesol tým, ktorí sú synmi Svetla, synmi, nebeského Otca, nie synmi temnot. Tým knieža pokoja neprináša pokoj, ale meč... Tak nejako to napísala Edita Steinová (*La mystikadella croce*, 1985), a tak to uverejnilo *Svetlo* v r. 2009.

Aj dnes je veľa synov tmy, čo Svetlo neprijali. Aj dnes sa až pričasto vylieva krv tých, ktorí sa rozhodli pevne kráčať za Ježišom. Aby sme však tieto riadky nekončili veľmi negatívne a pesimisticky, pripomeň-

me si že 1. januára sa začína nový občiansky rok, čo je čas, keď si dávame rozličné predsavzatia a robíme si plány. Aby sme sa nestali „synmi tmy“, ale ostali synmi svetla, naše plány a predsavzatia by mali smerovať aj, a predovšetkým do duchovnej oblasti. Pekným predsavzatím by bolo osvojiť si slová, Svätého Otca Benedikta XVI, ktoré povedal mladým v Madride na stretnutí mládeže: *Kto raz spoznal Ježiša, nemal by si ho nechať pre seba*, A práve toto by malo byť pre každého veriaceho katolíka priam výzvou na nasledujúce obdobie – *ne-nechať si Ježiša pre seba*. Hlásať pravdu o ňom všade, kde bude na to vhodná príležitosť. Hlásať ju predovšetkým svojim životom a až potom slovom. Žijeme totiž v čase, keď: *voči náboženstvu pozorujeme čoraz väčšiu ľahostajnosť v spoločnosti, ktorá pri jej rozhodnutiach otázku pravdy počítuje skôr ako prekážku* (Benedikt XVI. počas apoštolskej cesty do Nemecka). A žiť s Bohom a hovoriť o Bohu znamená hlásať pravdu. Pravdu o Bohu – Ježišovi, ktorého prichod na tento svet si v tieto dni pripomíname.

X. Duchoňová

ROZPRÁVANIE O TROCH MUDRCOCH

Myslím si, že príbeh o troch kráľoch – Gašparovi, Melicharovi a Baltazárovi prenikol tak hlboko do našich ľudových tradícií, že aspoň v hrubých rysoch je známy aj tým, čo nemajú veľmi blízko ku kresťanstvu. Možno ste však už niekedy počuli niekoho s trochou ironie poznamenať, že o troch kráľoch neplatí ani to, že boli traja, ani to že boli králi. A ak ste zalistovali v Biblii, tak naozaj ste zistili, že sa v evanjeliu podľa Matúša hovorí iba o „mudrcoch z Východu“. A tak vás bude asi zaujímať, čo z príbehu o troch kráľoch môžeme pokladať za historickú skutočnosť. Cieľom tohto článku je ponúknuť niektoré zaujímavé odpovede aj na otázky tohto druhu. Keďže však rozprávanie o mudrcoch z východu nie je len nejakou historickou správou, ale súčasťou Božieho slova, nemôžeme obísť, ba ešte s väčším záujmom by sme si mali položiť otázku, čo nám týmto príbehom Boh chce a chce povedať teraz.

Mýtus alebo skutočnosť?

Hľadáme teda odpoveď na otázku: Traja mudrci naozaj existovali, alebo ide iba o legendu? Aj keď nie sme študovaní historici, pokúsme sa však na chvíľku na nich

zahrať a prejdime si pramene, z ktorých sa o nich dozvedáme.

Najdôležitejšie je samozrejme rozprávanie evanjelia. Nemôžeme tu prepísať celý úryvok z Matúšovho evanjelia, ale bolo by

dobré, keby sme teraz otvorili Bibliu a prečítali si stať Mt 2, 1 – 12.

Okrem *kanonických evanjelií* (uznaných Cirkvou ako inšpirované Božie slovo) o mudrcoch hovoria aj iné pramene,

takzvané apokryfné evanjeliá: Protoevanjelium sv. Jakuba pochádzajúce pravdepodobne spred 4. storočia, Kniha Spasiteľovho detstva približne z 9. storočia, Pseudo-Matúsovo evanjelium zo 6. storočia, Arabské evanjelium Spasiteľovho detstva (asi polovica 6. storočia), Arménske evanjelium detstva (koniec 6. storočia), ktoré spomína aj mená prijaté tradíciou. Pre zaujímavosť si uvedme aspoň citáciu z tohto posledného: „Anjel Pána sa ponáhlal do krajiny Peržanov aby prišiel k mudrcovi, kráľom, a prikázal im, aby sa šli pokloniť novonarodenému dieťaťu. Títo išli deväť mesiacov vedení hviezdou a dorazili do cieľa práve vo chvíli, keď sa Mária stala matkou. Treba vedieť, že v tom čase perzské kráľovstvo vládlo nad všetkými kráľmi východu vďaka svojej moci a svojim víťazstvám. Títo králi boli traja bratia: Melicher, ktorý kraľoval nad Peržanmi, potom Baltazar, kráľ Indov a tretí, Gašpar, ktorý vládol nad zemou Arabov.“

Je tiež zaujímavé, že *Kniha Jaskyne pokladov* napísaná v 5. storočí odvolávajú sa na ešte starší indický text opisujúci Mudrcov ako Chaldejov, kráľa a kráľovských synov, počtom troch.

Pomenovanie

Slovo mudrci treba trochu vysvetliť. Ak by sme chceli vernejšie preložiť latinský aj grécky výraz, hovorili by sme o „mágoch“. Grécky originál totiž hovorí o „magoi“, čo však neoznačuje nijakých jasnovidcov, ale predovšetkým členov perzskej kňazskej triedy, ktorá sa zaujímala o astronómiu a astrológiu. Takže mohli by sme ich nazvať: odborníci na nebeské javy. V starobylnej perzskej tradícii „magoi“ boli najvernejšími a najbližšími učeníkmi Zarathustru (starovekého perzského filozofa, proroka, básnika zo 6. storočia pred Kristom, zakladateľa zoroastrizmu). Boli strážcami jeho náuky. Patrilo im aj prvé miesto v náboženskom a politickom živote.

Evanjelium uvádza všeobecné označenie ich pôvodu: sú z východu. Tento termín môže označovať viaceré regióny. Vzhľadom na historické a zemepisné súvislosti môžeme vziať do úvahy tri možnosti: buď pochádzali z Babylonie (Mezopotámie), Sýrie alebo z Médie. Ťažko povedať, ktorá možnosť je pravdepodobnejšia. Taliansky teológ Stramare však túto otázku rieši takto: „Prečo Matúš použil taký veľmi všeobecný výraz „z východu“? Je síce možné, že nepoznal ich presný pôvod, ale stojí za zváženie aj iný dôvod – jasný úmysel zdôrazniť v tomto rozprávaní univerzálnosť, otvorenosť všetkým národom oproti uzavretosti, ktorou bolo poznačené hebrejské očakávanie Mesiáša. Presné zemepisné označenie by teda nenapomáhalo tomuto úmyslu: povolanie k viere by sa rozšírilo iba na ďalší presne určený národ, ale nie na všetkých.“

Hviezda

Téma hviezdy, ktorú spomína aj evanjelium, je opäť predmetom mnohých diskusií. Je veľa hypotéz, ktoré sa dajú zhrnúť do troch: kométa, „nová hviezda“ a konjunkcia planét.

Hovorilo sa o Halleyho kométe, ale tá sa

podľa výpočtov objavila už 12 rokov pred Kristom (rok narodenia Krista je 6 rokov pred Kristom). Okrem toho na oblohe priamo v Palestíne sa neobjavila nijaká kométa v období od r. 17 pred do r. 66 po Kristovi. Takisto ťažko hovoriť aj o „novej hviezde“, lebo žiara pochádzajúca z výbuchu neviditeľných nebeských telies takisto nebola v tom čase v oblasti Jeruzalema zaznamenaná. Najpravdepodobnejšou sa te-

da zdá tretia možnosť, o ktorej hovoril už aj astronóm Kepler. Podľa výpočtov tohto fyzika sa v roku 7 pred Kristom udiala konjunkcia dvoch planét – Jupitera a Saturnu, a to až trikrát: 29. marca, 3. októbra, a 4. decembra. V starovekej astrológii tieto dve planéty mali mimoriadny „božský“ význam. Ich veľké spojenie muselo zalarmovať staroveký svet.

Predsa je tu však ešte jedna možnosť, ktorú treba tiež vziať do úvahy – že išlo o mimoriadny, povedali by sme zázračný Boží zásah. Boh, ktorý vládne nad prírodou má aj túto možnosť a nemôžeme mu ju uberať. V príslušnej poznámke jedného z vydání Biblie sa píše: „Hviezda, ktorú videli mudrci, na základe svojich charakteristík bola najpravdepodobnejšie mimoriadnym meteoritom, ktorý Boh priamo vytvoril, aby oznámil ľuďom radostnú zvesť narodenia Spasiteľa“. Ale ostáva možnou aj skutočnosť, s ktorou sa stretáme aj v našom živote, že Boh použije práve aj pozemské úkazy vysvetliteľné zákonmi fyziky, aby pripomenul alebo aj odhalil ľuďom svoje plány.

Relikvie Mudrcov

Zdravá zvedavosť nás môže viesť k otázke: A čo sa potom stalo s Mudrcmi?

Evanjelium nás informuje iba o tom, že sa *inou cestou vrátili domov*. Jedna z tradícií hovorí, že potom, ako sa neskôr obrátili na kresťanskú vieru, apoštol Tomáš ich vysvätil za biskupov a že zomreli ako mučeníci vo vysokom veku, pochovali ich v Indii na rozdielnych miestach, kde sv. Tomáš hlásal evanjelium. Iná tradícia hovorí, že boli pochovení vo veľkej spoločnej hrobke v Perzii. Odtiaľ ich vraj sv. Helena dala preniesť do Konštantínopolu. Cez križiacke výpravy sa potom dostali do Talianska. Hovorí sa, že jedným z cieľov tatárskych vpádov bolo práve znovuzískanie „ich“ Mudrcov. Jedna vec sa však javí ako istá: v roku 1162 sa relikvie už nachádzajú v Miláne. Tu sa veľmi rozšírila aj úcta k nim. V roku 1164 tieto relikvie preniesli do Kolína v Nemecku. Momentálne sa nachádzajú v starobylom slávnom kolínskome Dóme.

Sviatok Zjavenia Pána – Troch kráľov

Pôvodne sa tento sviatok nazýva „Epifánia“ – Zjavenie. Tento názov pripomína, že v tento deň sa kedysi slávil aj tri udalosti: klaňanie sa Mudrcovi, krst Krista (tento sviatok je dnes presunutý na nasledujúcu nedeľu) a zázrak v Káne. Ich spoločným menovateľom bolo odhalenie božstva Ježiša Krista. Z týchto troch udalostí tá o troch mudrcoch nakoniec prevládla ostatné, takže na západe sa nakoniec stala jedinou témou sviatku. Stále sa však v niektorých textoch spomínajú aj ostatné dve udalosti. Najskôr sa s nimi stretáme pri obrade „trojkráľového“ požehnania domu. Časom tento sviatok nadobudol aj misijný rozmer: zjavenie sa Krista-Boha pohanskému svetu. Kresťanská tradícia chápe mudrcov ako „prvotiny pohanov“, prvých z pohanov, ktorí uznali Pána a klaňali sa mu. Isto aj z tohto dôvodu sa ich úcta tak rozšírila a zakorenila medzi tými, čo sa obrátili z pohanstva.

Posolstvo Troch mudrcov

V auguste roku 2005 sa konali jubilejné dvadsiate Svetové dni mládeže práve v meste, kde sú uschované pozostatky našich Mudrcov. Hlavné motto tejto udalosti bolo veľmi priliehavé: Prišli sme sa mu pokloniť (Mt 2, 2). Bolo to prvé svetové stretnutie mládeže pod vedením súčasného pápeža Benedikta XVI. Prozreteľne sa konalo v jeho rodnej krajine. Posolstvo k tejto veľkej udalosti však ešte nesie podpis Jána Pavla II. z roku 2004. Vyberme si z neho niekoľko myšlienok, aby sme neostali len pri historickom „špekulovaní“ o tomto sviatku, ale prešli aj k duchovnému „rozjímaniu“ a hľadaniu Božieho odkazu pre náš život.

- *Odišli* (Mt 2, 9), hovorí evanjelista, s odvahou sa vydajúc na neznáme cesty a nastupiac na dlhú, nefahkú púť. Neváhali zanechať všetko, aby nasledovali hviezdu, ktorú videli vychádzať na východe (porov. Mt 2, 1).

- Mudrci prišli až do Betlehema, lebo sa nechali poslušne viesť hviezdou. Ba dokonca, *ako zbadali hviezdu, nesmierne sa zradovali* (Mt 2, 10). Najdrahší, je veľmi dôležitý, naučiť sa *skúmať znamenia*, ktorými nás Boh volá a vedie.

- *Padli na zem a klaňali sa mu* (Mt 2, 11). Ako v Dieťati, ktoré Mária drží v svojom náručí, mudrci spoznávajú a uctievať toho, ktorého čakali národy a ohlasovali proroci, tak dnes sa mu môžeme klaňať v Eucharistii a **spoznávať ho ako nášho Stvoriteľa, jediného Pána a Spasiteľa**.

- Potom otvorili svoje pokladnice a dali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu (Mt 2, 11). ... Drahí mladí, ponúknite aj vy Pánovi zlato vášho života, totiž slobodu nasledovať ho z lásky, verne odpovedajúc na jeho volanie; nechajte k nemu vystupovať kadidlo vašej vrúcnej modlitby na jeho chválu a slávu; darujte mu myrhu, v cite plnom vďačnosti voči nemu, pravému človeku, ktorý nás až tak miloval, že zomrel za nás na Golgote ako zločinec. **Jozef Pajerský**

(Spracované podľa www.culturacattolica.it)

KRST PÁNA JEŽIŠA

(Dokončenie z predchádzajúceho čísla)

Od narodenia Pána Ježiša prešli roky, kým sa nepoznaný v zástupe postavil do radu kajúcich hriešnikov, zostúpil do vôd Jordánu a nechal sa pokrstiť. Ni cirkevní otcovia predsa vidia súvislosť medzi Vianocami a krstom. Napríklad svätý Maxim uvádza, že po slávnosti Narodenia Pána má nasledovať slávnosť Ježišovo krstu, ktorú možno chápať ako jeho druhé narodenie. Panna Mária jeho matka ho nežne láskala ako svojho syna a ukázala ho pastierom i mudrcom. Pri krste si ho k sebe privinul Otec, keď z neba zaznel hlas: *Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zalúbenie!*

Za Jánom Krstiteľom prichádzali mnohí, vyznávali, že sú hriešni a nechávali sa pokrstiť. Ti, čo schádzali do vody, po vyznaní hriechov rovnako aj vychádzali. Nad našim Pánom sa však nebesia uzavretým prvým hriechom otvorili a Nebeský Otec predstavil svojho Syna svetu, aby ho počúval. Pozornosť ľudu sa obrátila od Jána Krstiteľa na Ježiša Krista, o ktorom Ján povedal, že nie je hodný padnúť mu k nohám.

Prečo však Pán Ježiš prichádza na krst k Jánovi s ostatnými? Neprichádza s nimi preto, že je hriešny. Evanjelista Matúš nám k tejto udalosti prezrádza, že Ján sa zdráhal pokrstiť ho a zatiaľ čo ostatní počas obrady vyznávali svoje hriechy, Pán hneď vystúpil z vody, čiže nevyznával hriechy. Medzi hriešnikov sa náš Pán postavil, lebo sa uponížil. Ježišov krst naznačuje, prečo prišiel. Vzal na seba hriechy sveta a jeho krst je znamením, ako sa sklóni pod krížom. V evanjeliu je zmienka, že utrpenie, ktoré ho čaká, sám nazýva krstom, ktorým má byť pokrstený. Narodil sa teda preto, aby trpel. A trpel preto, aby nás vykúpil a aby sme sa my mohli znova narodiť.

Náš krst

Pri našom krste sa aj nad nami otvorili nebesia. Tajomne na nás zostúpil Duch Svätý a Nebeský Otec prehlásil: „Toto je môj milovaný syn, moja milovaná dcéra!“ Keď nám Boh daroval život pri narodení

(presnejšie pri počatí), stali sme sa synmi a dcérami svojich rodičov. V momente krstu sme dostali ešte vznešenejšiu hodnotu, stali sme sa milovanými synmi a dcérami nášho Nebeského Otca. Znak obmytia naznačoval očistenie a aj ho spôsobil: očistenie od hriechu.

Ako vidíme, krst je veľká udalosť, teda je potrebné sa k tejto udalosti vracaf. To, čoho sa nám pri krste dostalo, vysvetľujú tri úkony po krste: pomazanie krizmou, odovzdanie bieleho rúcha a odovzdanie svetla. **Pomazanie krizmou** značí Boží dar patriť Kristovi. S ním máme všetko, veď sme sa stali dedičmi Božieho kráľovstva. Ďalej sme dostali **biele rúcho**. To symbolizuje nevinnosť. No mohlo by sa aj hriechom zafarbiť. Vtedy je potrebné ho opäť očistiť. Tak ako nás pri krste očistili vody krstu, tak po krste sú na to potrebné slzy pokánia. Dostali sme aj **svetlo**. Vlastne ani nie my, ale rodičia, ktorým bolo zverené, aby nad ním bdeli, aby nám to svetlo nezhaslo. No v živote každého prichádza čas, keď ho má od nich prevziať vo všetkej zodpovednosti a vážnosti.

Zo svojho krstu máme žiť

Pripomínať si, ako sme zahrnutí láskou Najsvätejšej Trojice, a životom podľa viery máme naplniť poslanie, ku ktorému nás krst zaväzuje.

Svätý Otec Ján Pavol II. pri svojej náv-

števe rodného Poľska mnohých prekvapil, keď v chráme vo Wadoviciach pristúpil ku krstiteľnici, v ktorej bol pokrstený a pobzkal toto sväté miesto.

Bolo by vhodné, aby sme si aj my pripomenuli naše znovuzrodenie: pri krstiteľnici sa poďakovali Bohu za tento dar, spomenuli si na rodičov a vôbec na všetkých, ktorí nám ho pomohli rozvinúť. Možno by bolo dobré myslieť na to, keď najbližšie navštívite vašu rodné mestočko či dedinku. Ukážme aj našim deťom: „Tu si sa duchovne narodil“.

Krst nám otvoril prístup k ostatným sviatostiam. Tak aj keď prichádzame do chrámu, napríklad na svätú omšu a prežehnáme sa svätenou vodou v mene Otca i Syna i Ducha Svätého, tento úkon nám naznačuje náš krst. Vykonávajme ho vedome; veď ta vstupujeme ako kresťania – bratia a sestry Ježiša Krista, ako deti Nebeského Otca a ako tí, čo patria do Cirkvi – Chrámu Ducha Svätého.

Ján Sitár, kaplán

Pramene:

http://www.ministranti.dca.sk/aaamaterialy/minza_materialy/MINZA_MAT_jan_Krst.pdf, 18.11.2011.

<http://stlouisedemarillac.org/sacraments/baptism>, 18.11.2011. (obrázok)

Youcat, Katechizmus Katolíckej cirkvi pre mladých, Karmelitánske nakladateľstvo, Bratislava 2011.
Kódex kánonického práva, SSV, Trnava 1996.
Katechizmus Katolíckej cirkvi, SSV, Trnava 1999.
Duchovný pastier, 10 (2007), SSV, Trnava 1997.

NAŠA FARSKÁ UNIVERZITA

V decembrovom čísle sme uverejnili prvú časť odpovede na otázku veriacich, či je vhodné v Adventnom období usporadúvať vianočné koncerty v našich chrámoch. To isté, čo pre čas Adventu platí aj pre Vianočné obdobie a vlastne pre celý cirkevný rok.

Prvú časť tohto príspevku sme ukončili myšlienkou, že: **Kostol nie je iba miestom kultu, ale je aj obrazom putujúcej Cirkvi na zemi**, že je to znak Boha, ktorý býva uprostred svojho ľudu, a že hrozí, že používaním sakrálnych priestorov na iné ciele, ako sú im vlastné, ohrozí sa charakteristický znak tajomstva a kostoly stratia svoju identitu, že používanie kostolov na iné aktivity môže viesť k strate citlivosti voči duchovnu (ako sme toho neraz svedkami v zahraničí – pozn. red.).

Preto CIC v kánone 1210 stanovuje, že „na posvätnom mieste sa má pripustiť iba to, čo slúži na vykonávanie alebo napomáhanie kultu, nábožnosti a náboženstva. Všetko ostatné, čo sa nezlučuje s posvätnosťou miesta sa zakazuje“. V niektorých prípadoch kódex kánonického práva dáva možnosť ordinárovi (diecéznemu biskupo-

vi) dovoliť iné použitie, neprotirečiacie posvätnosti miesta.

Práve tento princíp neprotirečenia a posvätnosti miesta je determinujúcim kritériom pri posudzovaní, ktorý koncert povolí a ktorý nie. Ide o principiálne rozlíšenie vzhľadom na účel, podľa ktorého sa aj v hudobnej literatúre delí hudba na profánnu a sakrálnu. **Profánnu hudbu** (či už ide o klasickú, modernú alebo ľudovú hudbu), ktorá bola skomponovaná v konkrétnom profánnom kontexte, hoci ide o hudbu s vysokou umeleckou hodnotou, **nie je legitímne predstavovať v sakrálnom priestore**. Pre takýto druh hudby treba nájsť iné prostredie, ako sú divadlo, kultúrna miestnosť a pod. Je paradoxom, že profánnu hudbu často zaznieva z katedrál a kostolov, a nie z divadiel a koncertných sál, ktoré sa nachádzajú v ich blízkosti.

Naopak, **kostol** či iný sakrálny priestor je okrem liturgickej hudby **vlastným miestom na predstavenie sakrálnnej (posvätnnej) hudby, duchovných koncertov, teda takej hudby ktorá bola skomponovaná pre liturgiu, ale následkom liturgických reforiem, zmien v liturgii, alebo z dôvodov dĺžky trvania, prestala byť liturgickou, teda hranou pri liturgii**. Typickým príkladom posvätnnej hudby je množstvo sekvencií, omší veľkých majstrov. Takéto skladby, ktoré už nemajú miesto v liturgii, je vhodné predstaviť počas koncertu v sakrálnom priestore, ktorý je ich najvlastnejším miestom. Týmto sa zároveň odstráni problém hrania takéhoto repertoáru pri slávení liturgie zvlášť na významné liturgické sviatky a slávenia, ako to stále praktizujú niektoré spevácke zbory a hudobné telesá. Okrem posvätnnej a liturgickej hudby je **pre sakrálny priestor veľmi vhodná aj náboženská hudba čiže tá, ktorá je inšpirovaná Svätým písmom alebo liturgiou a odovláva sa na Boha, Pannu Máriu, svätých, Cirkev alebo na duchovné hodnoty**.

Takáto hudba, podobne ako posvätná, má miesto v sakrálnom priestore, ale mimo liturgického slávenia.

Pri posudzovaní charakteru hudby a neprotirečenia posvätnosti sakrálného priestoru si treba všimnúť aj umeleckú stránku prevedenia skladieb pri koncertoch. Po celé stáročia bola Cirkev nositeľkou kultúry, prečo by teda mala dnes toto dlhoročné úsilie opustiť?

Kompetentnosť a spôsob posudzovania žiadostí o uskutočnenie koncertu v kostole

„Najzodpovednejšou osobou, ktorá sa má vyjadriť v prospech alebo neprospech druhu, charakteru, kvality hudby, ktorá sa púšťa do sakrálného priestoru, je diecézny biskup. Je v kompetencii cirkevnej autority slobodne uplatňovať svoju právomoc nad sakrálnymi priestormi a ustrážiť v nich sakrálny charakter.“

V zmysle tohto nariadenia má biskup právo vyžiadať si od organizátora koncertu žiadosť o povolenie uskutočniť koncert v kostole. Posúdenie žiadosti o koncert si vyžaduje aj odborné liturgicko-hudobné stanovisko. **Inštrukcia** odporúča, aby sa biskupi pri plnení tejto úlohy obrátili na diecézne liturgické a hudobné komisie, v ktorých by mali byť ľudia pripravení a fundovaní adekvátnym odborným vzdelaním v danej problematike. Poverený člen komisie by mal odborne posúdiť program koncertu a dať vyjadrenie či koncert vyhovuje požiadavkám sakrálnosti, alebo nie. Na základe tohto vyjadrenia biskup povolí alebo zamietne žiadosť o usporiadanie koncertu v sakrálnom priestore“. Aby sa ustrážila sakrálnosť kostolov a vyhlo sa mnohým neporiadkom, Kongregácia pre Boží kult v inštrukcii o Koncertoch v kostoloch stanovila nasledujúce podmienky:

S dostatočne dlhým časovým odstupom **písomne požiadať miestneho ordinára o povolenie koncertu s presným uvedením dátumu, času, programu koncertu, ktorý obsahuje diela a mená autorov.**

- Po získaní povolenia miestneho ordinára, správcovia farností a rektori kostolov môžu dohodnúť používanie kostola pre koncert zboru alebo orchestra podľa vyššie uvedených podmienok.

- Vstup do kostola má byť voľný a bezplatný.

- Účinkujúci majú mať **vhodné oblečenie a primerané správanie** zodpovedajúce posvätnému charakteru miesta.

- **Speváci a hudobníci by nemali byť umiestnení v presbytériu.** Až sa tam budú zdržiavať kvôli akustickým alebo iným technickým dôvodom, nech je zachovaná úcta k oltáru a k ambone.

- **Najsvätejšia Eucharistia nech sa uchová v bočnej kaplnke** alebo na inom vhodnom a dôstojnom mieste podľa smerníc C.I.C. kán. 938 - § 4.

- Koncert z hľadiska umeleckého a historického majú predstaviť a eventuálne vysvetliť komentáre, a to aj kvôli jeho lepšiemu pochopeniu a participácii zo strany poslucháčov.

- Organizátor koncertu sa písomne zaväzuje za občiansku zodpovednosť za kon-

cert, za náklady, za upravenie miesta do pôvodného stavu po koncerte, ako aj za náhradu vzniknutej škody. K týmto všeobecným normám Kongregácie, miestny biskup alebo biskupské konferencie¹ môžu pridať aj ďalšie oblasťnariadenia, napríklad:

Aby sa v priestore presbytéria nestavali veľké pódia pre zbor a orchester, rôzne reklamy a pútače.

Aby zodpovedný predstavil poslucháčom koncert vhodným spôsobom.

Aby organizátori dohľadli na vhodné oblečenie a správanie sa v sakrálnom priestore.

Aby bol primeraný spôsob tleskania a iných prejavov ocenenia a uznania za predstavenie.

Tieto praktické pokyny majú byť pomôckou pre biskupov a správcov kostolov pri udržiavaní posvätného charakteru kostolov určených na liturgické slávenie, modlitbu a posvätné ticho, (ale ja pomôckou pre tých, čo by chceli koncerty alebo iné aktivity uskutočniť v sakrálnych priestoroch a tieto predpisy nepoznajú). Usmerenia, ktoré predkladá Kongregácia v nijakom prípade neznamenajú nezáujem Cirkvi o hudobné umenie. Bohatstvo cirkevnej hudby ostáva aj pre dnešné generácie veľkým svedectvom kresťanskej viery, ktorá podporuje ľudskú kultúru. *Čo predchádzajúce generácie pokladali za posvätné, hovorí Benedikt XVI., ostáva posvätným a veľkolepým aj pre nás a nemôže byť škodlivé. Pre nás všetkých je osožné ochraňovať bohatstvo, ktoré bolo vytvorené vo viere a modlitbách cirkvi a dať tomuto bohatstvu prislúchajúce miesto.*

Je pravda, že súčasný spôsob myslenia má stále väčšiu tendenciu znížiť náboženské úkony na kultúrne, ako na druh folklóru. Je pravda, že slovník posvätných vecí sa čoraz častejšie používa vo svetskóm jazyku, avšak zbavený svojho pôvodného významu (napr. krstanie CD nosičov a pod.). Závisí predovšetkým od kňazov, ktorí sú strážcami a vysluhovateľmi Božích tajomstiev, aby dbali aj na sakrálny priestor, v ktorom sa tieto tajomstvá a sviatosti vysluhujú. **Daniel Dian**

¹ Conferenza Episcopale Triveneta, 1981.

Eliáš - prorok ako oheň

Štvrtú časť Lectio divina, ktoré je tento rok zamerané na obnovu našej viery a mravnosti pred oslavou príchodu svätých Cyrila a Metoda, otec arcibiskup Mons. Stanislav Zvolenský venoval prorokovi Eliášovi (1 Kr 19, 1 - 18).

Poslanie prorokov v Starom zákone slúžilo na sprostredkovanie Božieho slova ľuďom. Jedným z prvých starozákonných prorokov bol Eliáš. Na hore Karmel sa odohral „súboj“ medzi štyristo päťdesiatimi pohanskými prorokmi a Božím prorokom Eliášom. Kým vzývanie pohanského Baala ostalo bez odozvy, na Eliášovu prosbu mu jediný a pravý Boh, Jahve, poslal oheň z neba na vykonanie celopálnej obevy. Všetok ľud to videl a vyznal „Jahve je

Boh“. Hneď na to Eliáš pozabíjal mečom všetkých pohanských prorokov, čím sa dostal do nemilosti Jezabel, pohanskej vládkyne. Musel ujsť a skryť sa v púšti. Tam si uvedomil svoje konanie, necítil sa hodný svojho poslania a chcel odovzdať Bohu svoj život. Boh ho však neopustil a poslal mu svojho anjela s pečnom chleba a krčhom vody ako posilu na ďalšiu cestu. Tento pokrm pripomína dar manny pútnikom na ceste do Jeruzalema a súčasne je predobrazom Eucharistie.

V sile Božieho pokrmu Eliáš vstal a išiel štyridsať dní a nocí až na Boží vrch Horeb. Eliáš, aby posilnil zmluvu a obnovil čistotu viery, išiel na miesto, kde sa zjavil prvý Boh (Horeb = Sinaj) a kde bola uzavretá Zmluva. Svoje dielo viaže priamo na Mojžišovo dielo. Eliáš sa vracia k základnej skúsenosti Izraelitov. Zažíva stretnutie s Bohom podobne ako Mojžiš. Eliáš vyčíta Bohu, že to nechal zjásť tak ďaleko, že nezasiahol skôr, aby sa Izraeliti odvrátili od pohanstva. Strhol sa vietor, nastalo zemetrasenie, vypukol oheň, ale až keď nastal pokoj prichádza Pán v „hlase jemného vánku“. Boh Eliáša uistuje, že situácia sa mu nevymlkla z rúk, on koná v dejinách aj bez mimoriadnych zásahov. Postava Eliáša pripomína náš rozmer. Aj on má slabé chvíľky, pocity zlyhania, opustenia, výčitiek. Keď Eliáš už nevie čo ďalej, Boh mu posla anjela a prijme ho aj s jeho slabosťami.

Boh ráta s každým, aj s tými čo zlyhali. Boh má moc vstúpiť aj do neriešiteľných situácií. Eliáš očakával jeho búrlivý príchod, ale Boh prichádza novým spôsobom. Neprichádza viditeľne dá sa poznať len tým, čo ho hľadajú srdcom. Aj Eliáš ho stretol v tichu a oddane plnil jeho prikázania. Eliáš ako Jahveho prorok ostal sám, ale neohrozene hlásel jeho príchod. Každý z nás v živote stretne „svojho Eliáša“, ktorý mu ukáže a priblíži Boha. Sú to rodičia, kňaz, alebo niekto iný, cez svedectvo ktorého sa nám Boh doslova zjaví.

Podľa sv. Bernarda z Clairvaux sú **tri Kristove príchody: Dva sú zjavné, ale tretí prostredný je tajomný.** Cítia ho v sebe len niektorí. Pri prvom príchode **prišiel v slabom tele, ako malé dieťa, pri prostrednom prúde v duchu a v pravde, pri poslednom v sláve a velebnosti.** Pri prvom bol Kristus našim vykúpením, pri poslednom sa zjaví ako náš život a pri prostrednom je našim odpočinkom a útechou. Sám Pán hovorí: **ak ma niekto miluje a zachováva moje slovo, aj môj otec ho bude milovať a prideme k nemu. Božie slovo teda nech prejde do hĺbky tvojej duše, tvojich citov a mravov. Zachovávaj ho a on zachová teba, lebo k tebe príde Syn s Otcom a urobí všetko nové.**

„Zijeme medzi prvým a druhým Kristovým príchodom. To nie je dôvod na frustráciu neistoty medzi nostalgickou spomienkou na Kristove narodenie a výhľadom na jeho slávny návrat - parúziu. Žiť v silovom poli týchto dvoch príchodov, je práve tým tretím tajomným príchodom. Ten je výzvou znútorniť náš vzťah s Bohom, vstúpiť s ním do dôverného styku - parézie. Človek ho mal s Bohom v raji pred pádom do hriechu. Vyžaduje to každodenný zápas o čistotu srdca, ktoré chce byť rajsťou zá-

hradou, kde počuje Boha v rannom vánku. Pán prichádza, aby nám priniesol raj. Boh sa prihovára k srdcu človeka. Cit srdca je schopnosť zachytiť Božieho Ducha v nás. Musíme ho však nechať vstúpiť k nám, nechať sa ním priamo prestúpiť.“ (Z príhovoru pátra R. Cemusca SJ, špirituála v Nepomucene v Ríme).

Čas Adventu mal byť časom stišenia, sviatosť pokánia cestou k čistote srdca. Pri slávení príchodu dieťaťa Ježiša nech sa nám otvorí srdcia na vnímanie príchodu Krista tu a teraz v duchu a pravde. Potom zažijeme blízkosť Boha a rajskej záhrady už tu na zemi.

Táňa Hrašková

Zo života farnosti

Koncom novembra sa už tradične konala súťaž detí z náboženskej výchovy. Naša farnosť ako organizátor a vyzývateľ súťaže oslovila viacerých možných súperov, aby sa zúčastnili súťaže. Tradičným dlhoročným súperom boli farnosti Lehoty pri Nitre a Teplická. Potešili nás aj deti z Rohožníka, ktoré súťažili s veľkým nadšením. Nováčikom bola farnosť Najsvätejšej Trojice. Blumentálske deti prejavili svoju dobrú vôľu a podporili ich máločlenné družstvo a nakoniec sa umiestnili veľmi pekne – získali prvé miesto.

Súťažilo sa v dvoch vekových kategóriách – mladší (1. stupeň) a starší (2. stupeň). Súťažné otázky a moderovanie mal na starosti náš pán kaplán Ján Sitár. Otázky ľahké i ťažké, lúštenie, zahranié scény, vysvetlenie poučenia z biblického príbehu.... to všetko rozhodovalo o konečnom umiestnení. Po chvíľke napätia pri sčítavaní bodov výsledková listina ukázala celkové umiestnenie blumentálskych detí. Získali sme prvé (spolu s farnosťou Najsvätejšej Trojicou), tretie, štvrté a šieste miesto.

Ako spomienku a odmenu za svoju snáivosť dostali deti diplomy a veľmi pekné ceny.

Po skončení súťaže nasledoval karneval. Predstavili sa nám viacerí malí i veľkí piráti, vtipná maska Pat a Mat, čertica, anjeli, tekvica, hviezdica a mnohé iné. Deti (aj ich rodičia) prejavili pri tvorbe masiek naozaj veľkú nápaditosť a tvorivosť.

Voľná zábava s rozmanitými hrami pokračovala až do neskorého poobedia, keď si vyšantené a unavené deti odviekli ich rodičia domov.

V ich mene, v mene detí i svojom by som sa chcela poďakovať nášmu pánu farárovi, Charite Blumentál, pánom kaplánom a všetkým, ktorí prispeli k tomuto peknému dňu.

Najväčšia vďaka patrí nášmu Pánovi.

Eva Kořínková

*Kristus prišiel kvôli hriešnikom,
nie kvôli spravodlivým.
A ak v nás žije jeho láska,
konáme ako on
a hľadáme stratenú ovečku.*

Edita Steinová

Farská knižnica informuje

V súčasnosti je veľmi obľúbený literárny žáner životopis – opis životných peripetii nejakej známej či menej známej osobnosti. Aj kniha, ktorú ponúkam do pozornosti z našej farskej knižnice, patrí medzi životopisy. Je to historický román, ktorého hlavná postava je pre jedných známa, ale pre mnohých je veľkou neznámou: **Ursula Kochová: Hildegarda z Bingen (LÚC, vydavateľské družstvo Bratislava, 2011, 184 s.)**

Hildegarda sa narodila v roku 1098 a zomrela ako 81-ročná. Prežila pomerne dlhý život v benediktínskom kláštore, kde bola abatýšou, múdrou matkou sestrám, ktoré si ju vážili a ctíli. Bola vyhladávanou radkyňou svetských aj cirkevných predstaviteľov, písala veľa listov, v ktorých múdro a prezieravo dokázala odpovedať na problémy tých čias. Vyznala sa aj v liečiteľstve, poznala bylinky a vedela nimi liečiť choroby ducha i tela. Z jej liečiteľských rád možno čerpať dodnes. Žila intenzívnym životom vnútornej modlitby, mala mystické zážitky, ktorých mnohé opisy sa zachovali v písomnej forme. Bola vynikajúcou hudobníčkou, zachovali sa niektoré hudobné diela, ktoré skomponovala, poznala aj liečebný efekt hudby. Bola hlboko ľudská, spravodlivá, ale vynikala aj veľkou horlivosťou za pravdu a za Božie veci. Neváhala verejne kázať na námestí miest, na trhoch, všade tam, kde bolo veľa ľudí, ktorých bolo treba poučiť o Božích pravdách. Odvážne bojovala proti falošnosti v Cirkvi, proti prevrárkam a akejkol'vek nespravodlivosti. Bola hrdá na svoju ženskosť, na svoje rehoľné zasvätenie, na svoju službu v Cirkvi. Necítila sa nijako menejcenná a zakríknutá, vždy hneď zareagovala na všetky politické a náboženské konflikty 12. storočia a vždy stála na pozícii pravdy, bez ohľadu na mocných a bohatých. Nebála sa byť ani v opozícii, keď vedela, že vec, ktorú obhajuje, je pravdivá a spravodlivá. Svoje rehoľné spulosestry viedla k osobnostnému zreniu, usilovala sa vychovať z nich zrelé osobnosti, ktoré by boli rovnako hrdé a šťastné ako ona, že môžu slúžiť Bohu a Cirkvi ako benedikťinky.

Oficiálne táto zaujímavá a všestranne nadaná sestra nebola kanonizovaná, hoci na jej príhovor sa udialo veľa zázračných udalostí, no je dôležité, že môžeme poznať jej život a čerpať z jej bohatých duchovných skúseností. Okrem tejto novej publikácie sa vo farskej knižnici nachádza trošku staršie dielo **Barbary Beuysovej: Neboť jsem nemocná láskou (Prostor, 2005, 400 s.)**, ktoré tiež popisuje život a dielo tejto nemeckej mystičky, no trošku z iného, ale tiež veľmi zaujímavého uhlu pohľadu a prináša veľa nových informácií. Obe tieto knihy sa navzájom dopĺňajú, ale aj každá samostatne prináša ucelený obraz jednej poprednej osoby kresťanského stredoveku.

Monika Šandorová

(Dokončenie zo s. 1)

da má svoje limity. Chlapec navonok vyzeral šťastný, keď ho príbuzenstvo za sprievodu kamier vzalo do Mc'Donaldu či zábavného parku Disney World a ukazovali jeho detskú izbu prepchanú hračkami. Ale kdesi hlboko v očiach toho dieťaťa bolo cítiť clivotu. Keď neskôr boli prinútení vrátiť dieťa jeho otcovi, to stretnutie a pohľad v očiach boli úplne odlišné. Niektorí aj z mojich vtedajších farníkov ovplyvnení hlučnou kampaňou nevedeli pochopiť, ako môže byť dieťa šťastné, keď opustí krajinu blahobytu a vráti sa späť na ostrov „Slobody“, poznačený biedou a diktatúrou. Ja som to pochopiť vedel. Ako dieťaťu mi bolo srdečne jedno, či bol v našich končinách pri moci Husák, Bilak, alebo ktokoľvek z vtedajších potentátov. Vianoce nestratili svoje čaro ani vtedy, keď poniektoré roky nebolo možné v zelovoci zohnať ani pred Sviatkami banány alebo mandarínky. Teplo domova, rodičovskej lásky a krásy kresťanskej viery umocnená velebou chrámu a dobrými kňazmi mi to všetko vedeli vyhraďadiť. Musel som sa iba pousmiať, keď nedávno jeden z našich politikov priviedol na Slovensko istého kubánskeho disidentu, ktorý nám tu vykladal, ako jedine v demokracii môže byť človek šťastný. Pomyslel som si: „Sí, sí, amigo – veru tak priateľu! A ešte nám povedz aj tú „O Červenej Karkulke“. Vidím to množstvo šťastných tvári z našej „demokracie“! Nechcem byť pochmúrnym človekom. Veď aj vo svojich príhovoroch skôr apelujem na to, čo je pozitívne a občas sa snažím vylúdiť úsmev na vašich tvárach primeraným vtipom. Ani sa nechcem hrať na proroka. Ale to, ako sa situácia vyvíja vo svete i u nás, akosi vo mne vzbudzuje pocit, že rok 2012 priniesie rôzne otrasy, zlomy a „prekvapenia“... (Nehľadáme v tom nijaké narážky na Mayský kalendár.)

Práve duch Vianoc a rodinné hodnoty o to viac nech nám presvedčivým spôsobom pripomínajú, že nech sa čokoľvek a akokoľvek mení a zmení v tomto svete aj u nás, tieto zmeny a ich dosah je vždy len relatívny. Skutočná spása, prichádzajúca od Boha a jeho dobrota voči nám a našej rodiny a domovy naplnené svornosťou, pokojom a láskou, to je to, čo prináša do našich srdc ozajstné a trvalé šťastie, ako aj vyrovnanosť, harmóniu a stabilitu do našej duše.

Milí Blumentálci, prajem Vám a Vaším rodinám milostiplné, radostné vianočné sviatky a (aj napriek trom bodkám... ☺) Vám prajem Božie požehnanie v celom novom roku. Nech betlehemské Dieťa nezostane pre nás len figurkou, bez ktorej sa dá zaobiť, ale nech je náš Záchranca – Spasiteľ!

Branislav Čaniga, Váš blumentálsky farár

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po – Pi: 9,00 – 11,00 h; poobede Po – Št: 14,30 – 16,30 h; telefón (kancelária): 55 56 23 19, 55 41 02 33, 0904 555 566; zaopatrovací mobil: 0948 313 363 (služi výlučne na zaopatrovanie chorých).

SVÄTÉ OMŠE

- **nedeľa a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (maď.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45; 6,30; 16,30; **18,00 h**, v sobotu popoludní len o 18,00 h;
- **sviatok v pracovný deň:** 5,45; 6,30; 10,30; 16,30; 18,00;

19,00 h alebo podľa oznamov; • **deň pracovného pokoja, ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok:** ako v nedeľu; sv. omša o 18,00 h nie je. Počas školského roka:

sv. omša pre mládež . . . . . utorko – 18,00 (spieva zbor Běčkari)
sv. omša pre birmovancov piatok – 18,00 (spieva mládežnícky zbor)
sv. omša pre deti . . . . . nedeľa – 10,30 (spieva mládežnícky zbor)

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA

- vo **všedné dni** ráno pri sv. omši o 6,30 h, večer pri sv. omši o 16,30 h a pri sv. omši o 18,00 h • v **prvopiatočnom týždni** aj pri rannej sv. omši o 5,45 h (pondelok až piatok); vo štvrtok a piatok od 15,00 h • v **nedeľu dopoludnia** medzi sv. omšami (v prípade potreby aj počas sv. omše).

FATIMSKÁ SOBOTA

7. 1. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe sv. ruženca.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 21. 1. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

- v **strediu** po skončení sv. omše, ktorá začína o 6,30 h, s modlitbou sv. ruženca • vo **štvrtok** po skončení sv. omše, ktorá začína o 16,30 h; do 17,55 h.

KATECHÉZA

- **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 18,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlásiť krst dieťaťa a vyplniť krstný listok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa.

- **pred prijatím sviatosti manželstva** sa snúbenci stretnú dvakrát s kňazom, raz so psychológom a raz s lektormi prirodzeného plánovania rodičovstva. Stretnutia sú vždy v pondelok o 18,00 h na farskom úrade. Začína sa prvým pondelkom v mesiaci. Je vhodné zachovať poradie stretnutí. Treba sa hlásiť aspoň tri mesiace pred plánovaným termínom sobáša. V týchto katechézach pokračujeme od mesiaca január.

- **príprava birmovancov** prebieha v skupinových stretnutiach vo všedné dni na fare. V pondelky, utorky a stredy o 18,00 h a v štvrtky a piatky o 17,00 h na fare. Zvlášť pre birmovancov je sv. omša v každý piatok o 18,00 h.

KNÍŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

v utorko od 15,30 do 17,00 h, v stredu od 9,00 do 11,00 h a vo štvrtok od 16,00 do 18,00 h.

PORADŇA

- **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova): St 17,00 – 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;
- **sociálna:** Po 9,00 – 11,00 h;
- **právna:** 1. a 3. štvrtok 9,00 – 11,00 h;
- **psychologická poradňa:** vždy v utorko o 19,00 h.

ŽENY ŽENÁM

sa stretávajú vo štvrtok od 14,00 do 16,00 h v miestnosti pre návštevy a katechézu.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA JANUÁR

Všeobecný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby obeť prírodných nešťastí dostávali duchovnú a materiálnu podporu, ktorú potrebujú na obnovu svojho života.

Misijný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby úsilie kresťanov o pokoj svedčilo o Kristovi pred všetkými ľuďmi dobrej vôle.

Úmysel Konferencie biskupov Slovenska:

Aby sa kresťania zjednotili v jednej, svätej, katolíckej a apoštolskej Cirkvi.

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

24. 12. Večer – vigília Narodenia Pána

25. 12. Narodenie Pána

27. 12. Sv. Jána, apoštola a evanjelistu

28. 12. Svätých neviniatok

30. 12. Svätej rodiny

1. 12. Slávnosť Panny Márie Bohorodičky

3. 1. Najsvätejšieho mena Ježiš – ľudová spomienka

6. 1. Zjavenie Pána

9. 1. Krst Krista Pána

25. 1. Obrátenie sv. Pavla, apoštola

31. 1. Sv. Jána Bosca, kňaza

OZNAMUJEME

- Vigília narodenia Pána bude 24. 12. o 16,00 h;
- Polnočná svätá omša sa ako obvykle začne presne o 24,00 h;
- sväté omše v deň slávnosti Narodenia Pána budú ako v nedeľu;
- druhý sviatok vianočný – sv. Štefana popoludní o 15,30 h bude jasličková pobožnosť.
- obrad požehnanie rodín s obnovením sobášnych sľubov manželov bude pri svätých omšiach v piatok 30. 12. na sviatok Svätej rodiny;
- pobožnosť na záver Starého roka bude spolu s ďakovnou svätou omšou 31. 12. o 16,00 h;
- modlitbová vigília na prechode k r. 2012 sa začne o 23,00 h. Túto slávnostnú bohoslužbu zakončíme eucharistickým požehnaním;
- koledníci Dobrej noviny navštívia príbytky tých, čo ich chcú prijať 27., 28. a 29. 12. 2011;
- na sviatok Zjavenia Pána budú sväté omše ako v nedeľu;
- v nedeľu Krstu Pána pri svätých omšiach bude obrad obnovenia krstných sľubov;
- **zápis omšových úmyslov na február 2012** bude v pondelok 9. januára 2012 od 16,00 h v krstnej kaplnke;
- **týždeň modlitieb za jednotu kresťanov je od 18. do 25. januára** pri sv. omšiach o 6,30 h a 16,30 h.

*Požehnané Vianoce a hojnosť Božích milostí
v nasledujúcom roku všetkým spolupracovníkom,
prispievateľom a čitateľom úprimne želá
redakcia*

